

MANUEL RODRIGUEZ LOPEZ

SOLDADA MINIMA

EDICIOS DO CASTRO - POESIA

ADICADO A

*Basilio Losada e Xesús Alonso Montero,
mestres e facho.
Darío Álvarez Blázquez e Manuel María,
poeta da "Terra Cha", portas francas no
meu camiño.*

LIMIAR por Basilio Losada

Manuel Rodríguez López é un poeta obreiro -ou mellor tal vez, un obreiro poeta. Dende as súas terras luguesas chegou a Barcelona, hai xa anos e anos. Eiquí medróu, loitou día tras día, e sobre todo, traballou e deixou anacos de esperanzas e de soños na laboura da fábrica, na loita cotián, no esforzo anónimo, gris e malpago. O seu mundo, o mundo lírico que bule nestes versos e que se expresa tateante, con notorias quebras técnicas, pero tamén con fonda e moitas veces emotiva sinceridade, é o mundo dos arrabaldos industriais, dos transportes colectivos, do fume das fábricas, da lama dos camiños dos bairros obreiros, un ámbito e unha temática que pouco ten que ver cas que semellan adoitas pola lírica galega en todo tempo. Manolo Rodríguez fálanos da esperanza da paga estra, dos horarios de traballo, da esperanza do domingo. Non hai nos seus poemas requintes espresivos. Manolo Rodríguez gusta dos versos rimados, dos poemas cun contido elemental, sinxelo e fondo. Quere chegar a aqueles que participan do seu mundo, dos seus anxeios. É un naiñ pasado polas loitas obreiras, aínda que a carga doutriñal dos seus poemas sexa mínima, e o que puideramos enxergar como postura política maniféstase tamén as veces de maneira contraditoria. Poeta do suburbio e da nave de montaxe, sinte Galicia cunha fondura tenra e máxica na que se misturan lembranzas da nenez, anxeios pra o futuro, unha visión a un tempo idealizada e doorida. Manuel Rodríguez, obreiro e poeta do suor e do esforzo, ve o mundo do traballo fabril, do proletariado suburbán, cunha claridade que é, nas súas contradiccións, máis nidia, e posiblemente máis eficaz tamén, que moita da poesía testemuñal feita en Galicia, dende un apriorismo político que Manuel Rodríguez non ten, nos anos derradeiros do franquismo.

Os poemas mellores de Manuel Rodríguez son precisamente aqueles de temática arraizada nese mundo da fábrica e o arrabaldo, que tan ben coñece. Neses poemas hai ás veces verdadeiros achados espresivos que non o son nunca polo enlevo dunha imaxinería lírica nova senon pola fidelidade ambiental e psicolóxica. Non sei si esta fidelidade será un mérito esencialmente poético. O que si sei é que moitos homes, galegos, obreiros, emigrantes, entreviron por primeira vez na súa vida a poesía a través dos poemas de Manuel Rodríguez, obreiro, poeta, emigrante.

PREGO

CANTIGA Ó CARBALLO

Ouh frondoso carballo sombrizo
que por séculos deches aveños,
agarimo e quentura ó labrego,
alumea o meu probe cantar!

Amodiño queimándose os cepos
o teu lume na anterga lareira
consolou os meniños e vellas
coa sagrada fogueira ancestral.

E nas maus do artesano galego
eres carro, eres grade e arado;
eres mango de sacha e machado,
faste cuba pra o viño gardar.

Longos anos ti fuches, carballo
o conforto das nosas aldeas;
a Galicia contigo está en deuda,
patriarca de cerna inmortal!

XUSTIFICACION DA LINGUA

TI ES ETERNO

A Xulio Giz

Agro galego,
paridor inesgotable de clorofilas,
paradiso sucado
por infindos regueiros
de semen ninfático
fertilizador das tuas entranas,
sempre disposto
a froirificar
en ricaces centeos,
frescos lameiros,
soutos aculagados de ourizos,
mestas carballeiras,
piñeiras aviadadas con traxe novo,
eucalitos, que se arrandean perto do ceo,
ribeiros e albariños gasalleiros,
figos celmosos
e hortas ateigadas de mantenza...

Ti és eterno

Enxamáis morrerás, agro galego!

Apesares do televexo,
da radio e das estradas,

que invaden teus currunchos
nourora isolados,
apesares da sociedade de consumo
que te materializa,
encadea,
masifica e domea
engaiolándote con feitizos,
barullos, gargalladas, firmas de letras
a pagar en tres, sete, nove meses...
Apesares da dinificación dos mitos
ti és eterno!

Inda que as tuas donas acden afozar a voz anterga
amamantada no sermo "vulgaris";
inda que, desleigadas, se deixen cegar polo meiguizo
turístico-propagandístico-auditivo-visual
do "Viva la Vida" "Contamos contigo";
inda que reneguen de ser un pobo diferenciado
i ensinen o castrapo ós seus nenos;
inda que se mergullen nos rechamos mendaces
alleos-trunfalistas que nos disipan...
ti és eterno!

Inda que se esborralle
o idioma arrequentado polo pobo,
a multiseccular "fonía" céltiga
non morrerá!

Agro galego,
nourora huchete choído,
que atesourabas garimoso
as alfaias e pérolas do verbo
pulimentado nos beizos labregos,
está a chegar o intre da coitelada final!

Erguete!
Esfrega os ollos e arreponde varil!
Calca forte e altivo polos teus vieiros!
Faite irmandiño defensor da fala dos abós!

O XAN DO PLURIEMPREGO

OBROUSE O MILAGRE

Forzabas na aldea suando rabelas,
ouvías ós fillos cramar. I a Xusticia
virábache o lombo.
As leis e o Dereito

faciáanse o xordo.

As chuvias, o vento i o sol
mirraban teu corpo,
da ialma... millor non falar: Sempre
magoada coa idea do inferno
i o demo.

Petaches na porta da vila,
topaches traballo,
vendiches os leiros i en troques
mercaches un piso
a plazos.

Ecoan nas ruas teus berros de trunfo,
obróuse o milagro:

A industria non teme nubeiros
nen pragas nen raios!

ESPELLISMO

"Ouh tempo perdido na aldea
decruando barbeitos, rozando toxals
tripando lizmachas e trollo,
seituras, aradas, fogaxe no vrau,
xaneiros que entalan as maus...

Mal haxa o poeta
que, ouh parvo, salaia por vos!
Se a verba atinguira coas sudes
que verte o labrego arrincando no estrume...!

¿PROGRESO?

Conqueriches o mundo.
O xornal que che dan é folgado.
Non caviles nas horas
que malvives escravo;
outras doce eres ceibe, durmindo,
viaxando no "bus" e no "metro", meu santo!

O domingo na "tele" dan fútbol,
ouh Progreso, qué adianto!

Serás dono dun piso en dez anos
e terás prós festivos
un utilitario...

NA RUA

Il ben traballaba.
Non era folgán; pro a saúde
xogoulle a trasnada.

Denantes de entrar en plantilla,
coitado, enfermóu.
O infarto lañóu ó emigrado
e o mouro industrial rescindíu o Contrato
deixando na rúa
ó vello labrego enxertado na vila.

PÓLIZA DE ACCIDENTES

Asegún lle pediches,
o espertador
desfaise en vibracións
alporizando
o teu cerebro en calma.

Érguete cedo
inda que haxa arroiada,
que faga vento
ou que esbares co lazo pola rúa.

Alanca forte! Que vaise o "bús"!

No arrabal da cidá
debaixo dun pendello de uralita,
nun taadro,
farás cen buratos minuto,
perante catorce horas.

Non teñas grimo!
Está previsto
que perfores un dedo
e o Patrón paga
póliza de accidentes!

O VELLO OBREIRO

I

Xa levas seis anos facendo horas estras
coa teima de erguer unha casa xeitosa

e crear un fogar que te acolla e convide
con risos de nenos e meles de esposa.
As festas traballas con fé e sen acougo
erguendo paredes, poñéndolles portas,
pisando sobrados, tellando, pintando,
sumido na idea da próxima boda.
Da ialba á serán, a cotío e con presas
mesturas con mágoas aforros e forzas,
achandas camiños e fendes penedos.
Teu sino está escrito. Non hai quen cho torza!

II

Con mil negaciós, sacrificios i á tumbos,
lograches facer a cativa casoupa.
Xa tes os teus fillos criados, meu home,
i ateiga de amor o teu lar unha dona.
Ficaron moi lonxe os destallos acedos,
rubiches da vida as montanas mais outas,
quedóu no recordo aquil neno meniño
sentado no colo a escoitarche as estorias,
levouse o reloxo a meniña riseira
que enchía o teu lar de garulos e xoia.
Agora son iles que se abren camiños
con sudas arreo, con prantos e loitas.
O esforzo da vida enxamáis topa fin...
A roda do tempo non cansa ni acouga!

III

Chegache ós setenta e ninguén se decata
que aquil coitadiño petrucio da moca
que, a poucos, camiña nas ruas da vila,
gastóu no traballo saúdes vizosas.
-Os nenos rebrincan e cantan e berran...
Con ledos chouchíos saíron da escola!
Ti espreitas, tristeiro, fiando lembranzas
e miras prás mans enrugadas... callosas...

IV

Moi perto rexouban dous mozos ye-yés...
Qué verbas ouviches? Meu santo, ti soñas?
-Non sei por qué Dios non arrampla cos vellos!
-Xa chama por il a podremia da foxa...!

V

O mozo que ledo facía horas estras,
o pai que contaba ós meniños estorias,

o abó que loitou toda a vida sen pouso...
non pode atallar o seu pulo... e chora!

HUMILDOSOS CADELIÑOS

O Patrón vello era bon home,
alternaba contigo
e cos teus compañeiros. Por Nadal
obreiros e burgués, xunguidos
nun xantar de irmandá,
reloucabades acarón do viño.

Erades xente nova. Vós, con folgos;
Il, sen millós pero un camiño:
As relacións humanas a facer
dos homes humildosos cadeliños...

E morreron os anos
e destes, deches, sudes a cotío
e medraron teus netos
i os fillos dos seus fillos...

Os teus siguen obreiros
co mesmo sino.
Os do Patrón son millonarios
a destragar pesos a fio!

RENTABRES DIVIDENDOS

O neto do Patrón vello
a teu carón
altivo pasa e teso.

Sua noxenta ollada
mágoate máis
ca unha labazada.

Fidaron os xantares
da irmandá falsa
e os risos ledos de antes.

Medróu a Sociadá
-un home é un número,
un sumando namáis-

Agromaron os xefes
coma zarrotes
para programar leises.

I o Capital bulrento
tiróu das sudes
rentabres dividendos.

ÉS UN REFUGALLO

A tua dona xa lavóu
moitisma roupa de traballo.
Sodes dous vellos.

Esas maus deformes apuraron
os folgos todos
e o tacto.

Por qué che estrana que o Patrón
queira porte no paro?

Perdiche a lixeireza,
rebordache as alasas, meu coitado.

Agora xa non rendes; que estás feito
un refugallo!

CONTRATO

De traballo en percuro,
dempóis de longas camiñatas
polo arrabal fabril,
deche, ó fin, cunha porta franca.

As tuas maus calosas
garabetearon nomes, datas;
namentras remuiñábanche
mil ideas na ialma:

Xornal, fillos, muller,
termar da casa,
catro meses valeiros,
comendo bágoas
porque a Crisis deixárate na rúa
sen doerse das entranas...

Xa tés onde gañar o pan.
Traballas,
inda que a loita sigue
e as mouras inquedanzas;
que sóio por tres meses
as tuas maus contratan...

Os días voarán. O Paro,
cal noxenta pantasma,
con gargalladas cónicas,
AGARDA!

EXPEDIENTE DE CRISIS

I

O burgués estudiou coa xerencia
listas interminabres,
números, nomes, peós, xubilados posibres,
xente moza, obreiros que inda rinden,
homes caducos, laranxos sen zume, escurridos.

O traballo minguou. Sobra xente.
A coniuntura impón roteiros novos.
Hai que despavilarse!
Non pode o burgués cobexar a tantísimo obreiro!

"Que veña o abogado! Que furgue nas leises!
Chamáí conselleiros! Traguéi os impresos,
que a crise alanca facendo estropicio
nos cimentos do noso negocio zogado
por tantos larpeiros que viven á conta da Empresa!"

II

O espediente de Crisis
ateigóu os recunchos do taller
de neboeiros e meigas
que agoiraban tempadas sen pan
e meniños encoiros,
donas a pedichar nos postos do mercado
i homes buscando traballo na praza da vila.

III

"Nabondaron, meu amo, escrituras
nen falseiros balances pró Xuez.
Eu farei que lle mingüe a plantilla
de indireutos e vellos nun mes".

"Bota a xente que xa non produce
-estóu farto de vagos manter-
entramentras, arranxo o Recurso
e preparo outros novos papés!

IV

Quere Vostede, señor, xubilarse?
Sabe que a casa malvive un momento de crisis.
Coido que intresa coller un retiro

acorde coas arcas valeiras da Empresa.

Que non matinóu tan xiquera tal cousa?
Estamos coidando pagarlle
dobrado o que marcan as leis
cada mes!
Quince mil pesetas sen erguerse cedo
na crua invernía!
Quince mil pesetas
sen sudes no vrau!
Quince mil pesetas
sen vir ó traballo! De renta no mes!

Non chegan, dice, pra vivir as quince mil?
A dobla quer cobrar?
Que leva vintecinco xa
traballando na Empresa?
Non aceta?...
A Xerencia non dorme e verá
os manexos dereitos ou tortos da vía legal.

V

Pola tarde vai cobrar recibos
o vello obreiro.
O sangue zorrégalle forte nas sens;
que non lle abonda o soldo.
O Burgués que il servíu vintecinco
longos anos,
cruza a Gran Vía
cunha rameira no coche de Sport
i o vello obreiro,
que non lle abonda o soldo,
obrigado a coller o retiro,
cuspe veneno i enxerga os seus puños ó ceo!

O LACAI O

Eras fume somentes,
o derradeiro da oficiña.
Vivías alugado,
recén casado,
nunha buhardilla.

Soupeche aloumiñar ó Xefe
e conxugache os verbos do lacai o
ó dreito i ó rivés
"Anicrarse" Lamber"
no futuro, en presente e no pasado.

Asulagando ós compañeiros
o teu xornal estalicóuse mais
deica franquearche as portas do Consello.

A estrada do porvir
tén semáforo verde!
Tripa, esmaga, encadea,
magoante alferrón, fera
vixiante de intereses!

Dille ó burgués, sinxelamente,
que teñen voluntá,
pro fálalles a base. Dillo, faino!
Emprega a tua cínica piedá,
lizmacha porcallenta,
cotakilómetros
do parte diario
ó amo!

OS DIAS DA SEMANA

Lus: Abrinte comenzo, suma e sigue,
principio dunha nova etapa
no decorrer monótono
de ensoñadas esperanzas.

Martes: Estrada longa e costaneira,
chea de lama,
sempre a rubir
cara a meta lonxana.

Miércoles: Parte o peito
nas fresas, nos taadros ou na frágua!
Gaña o pan! O traballo dinifica,
enxendra forza e rexenera a alma!

Xoves: De sol a sol cumpriches
coa tua carga;
cada quen terma
da sua canga!

Vernes: A mala estrela
abúrate onde quer que vaias
as inxusticias
son lousas que esmagan.

Sábado: Cobro mínimo. Non seña
que te arrepoñas. A soldada

há ser xusta. A cubiza
o espírito emporcalla.

Domingo: Día santo. Prega os xionllos!
ergue unha oración de grazias;
que téas saúde e téas traballo,
respiras, ollas, soñas... Non che basta?

CUMPRE COAS OBRIGAS

Oxe é festa. Non saias da casoupa.
Esquece, acouga, durme, enxendra fillos,
non matines en festas
nin fuxas do teu circo.
As autopistas
feden a caravana.

Repón forzas,
non queiras coñecer,
faite o parvo e esprita o televexo.
Verás fútbol,
minifaldas arreo,
ledicia de vivir, facianas fonchas...

Esquece que se funden cartos
en esmorgas e enchentas.
Esquécete, por Dios!
No que outros esborrallan ti non penses!
e prega ó ceo perdón prós descarriados!

Namentraas o burgués e os novos ricos
en restaurantes de sona
enchen bandullos con bistec e tarta
e os porcos fozan
nos residuos da gula cristiãna,
ti non caviles! Cumpre
nas fresas e nos taadros,
coa eirexa e coa familia... Cada quen
apeita co seu fado!

O XAN DO PLURIEMPREGO

Nun recanto da praza, estalicado,
descompónse un cadavre mentras brúan
os coches domingueiros que degoran
o sol da praia.

Mergullado no embrullo das ideas

o Xan do pluriemprego e das obrigas
atravesóu a estrada pra ceibarse
da escravitude.

E ninguén se decata que aquil home
puido morrer na sua Terra,
ser esterco da Patria, ser mapoula,
tornarse fror!

NEGAREIME

Pra que vou a cantar do burgués,
larpeiradas, enchentas e frores?
Cómo poide empolar o meu peito
unha cántiga ollando mil dóres?
Mariñeiros que engulen os mares,
silicosos mineiros que morren,
picariños que están sen escolas,
sen futuro, sen xeito e sen norte...
Con qué liras pregades que cante
cando todas están desacordes?
Ergo os ollos e vexo manobras
a xantar, sen compango e sen postres,
enzoufados no chau pra seguir
traballando sen folgo hastra a noite.
As mañás o arrabal formigüea
-entramentres o rico inda dorme-
No taller un cronómetro fai,
asañoso, teimudos controles.
Tal becerros na feira do quince,
en camiós i autobuses os homes
sán das fábricas méntralos xefes
ruben, fonchos, nos rápidos coches.
-Hai escravos que sirven ós ricos
dende a ialba fozando hastra a noite-

Cómo poide empolar o meu peito
unha cántiga ollando mil dóres,
Qué tristura o vivir dos obreiros!...
Qué de aldraxes esmagan ós probes!...

Negareime a cantar e rezar
mentras haxa quen xure e quen chore!

NADAL: UNHA ESPERANZA

Nunhas pallas espido,
acarón de María
o meniño gralea
e xoga coas manciñas.

Aldeáns e pegureiros,
sen medo á noite fría,
sabedores da Nova,
reloucan de ledicia
e achéganse ó Ruliño
con presas e a porfía
pra ofrecerlle regalos
e cantar panxoliñas.

Qué de ensoños e festa,
de amor e algarabía!
Qué fermoso o Deus-Neno
no colo da naiçiña!

II

O pobo asoballado
agardaba ó Mesías
pra librarse de Herodes,
dos fariseos e escribas.
As concencias sinxelas
creían nas profecías
e benzoaban ó Pícaro
que algareiro surría;
pero a Teocracia,
xorda ás verbas divinas,
non cré nos libros sagros...
Predica hipocresía!
Iles soñan co rei
do Imperio Israelita...
Non cavilan no pobo
que reclama a Xusticia!

III

Xa ruaron moitísimos Nadales
coa estreliña alumando o carreiro
que conduce ó barrelo do Neno
-Sinxeleza, Virtude e Amor-

Gran rebumbio e ledicia no pobo,
esperanza de paz e irmandade...
Cada inverno rexurde o milagre,
flor dun día que axiña murchou.

Caifás e Pilato perxuran!
É falseira a lembranza do Rulo!
Barrabás anda ceibe no mundo
e a Xusticia agoniza na Cruz!

SÓ SE LAIAN OS PARVOS

Escalectris, semáforos,
gases, frenos,
epilépticos bruidos, rodantes
caravanas de vértigo:
Trunfa a máquina, logro do esforzo viril.

Mocedá, mini shorts, masis, midis arreo,
vida fácil que atopa
todo feito.
Diversiós. Estrenar. Destragar...

Só se laian os parvos. Os bicos son tenros
anque esteña na rua un cadavre catro horas
agardando o Xuez.

VESTIDA DE ALDRAXE

Vestida de aldraxe e mouras cubizas,
de inxusticia arreo i eternas perguizas,
preñada de roubos, chea de ruindade,
afógame a bosta desta sociedade.

Os sete pecados a mallar nos servos,
alncan de cote fonchos e soberbos
e trunfa a luxuria e medra o ladrón
e campa o usureiro e vive o lambón.

Prós nosos meniños agroman, coitados,
futuros de bágoas con fel mesturados:
Ni escolas ni industria, nin cencia ni abeiro...
Un corgo lles queda: Fuxir ó estranxeiro!

I aínda hai poetas que cantan as frores
e falan de meles i ensoñan amores
i alaudan e gaban e baten as maus
e din, a porfía, que somos irmáns.

LOITO NA DIASPORA

A Xosé Lois Blanco Campaña

I

Bergantiños lonxana que dormes
arrolada no colo do mar,
no desterro xa levo trinta anos
e non sei cando poida voltar.

Dende neno na diáspora vivo
cavilando no patrio fogar...
Na bisbarra fermosa e lonxana,
que cantara Eduardo Pondal!

Da cidade os barullos e presas,
tal ferretes do mouro alacrán,
magoáronme a ialma, coitado de min,
hastra mesmo sangrar!

II

Malpica das ínsuas Sisargas,
abeiro das aves do mar;
Encaixes en flor -Camariñas-
Ti, Laxe, do longo areal;
Suaves veigales e fortes piñeiros
á veira do Allóns, a fungar...
Muxía, das furnas e a Virxe da Barca...
-¿A pedra podréi abalar?-
Vimianzo, Fisterra, Dombate... ¿hastra cándoo
teréi que agardar?

III

"Dous milleiros de moinantes
noutras naciós espallados,
orfos de nai,
soñando cunha Patria
garimosa cos fillos,
ceibe e ricaz..."

Triste sino dos galegos
lonxe en terras alleas
pra gañar o pan!

Deica cándoo zugaremos
iste fel acedo?
Por sempre, Deus, quizáis?

A EMIGRANTE

Onte chegaches pra pedir traballo
á gran cidade; que deixaches, dona,
os cativiños i o marido lonxe
nunha casoupa.

No asfalto e no rebumbio mergullada,
ninguén enxoita as bágoas que te escoan,
ninguén cavila na tristura infinda
que te aferrolla.

A tua ialma esnaquizada zuga
o fel acedo do emigrante sino
i a todas horas, soia en terra allea,
soñas cos fillos.

Il non tén saúde; que a perdéu moi novo
tronzando toros, removendo pedras,
rozando toxos e cavando a bouza
na probe aldea.

Somentes quedan os teus brazos rexos
pra erguer a casa asulagada en tebras;
coitados nenos, de farrapos cheus...
cómo langrean!

II

Da noite roubas horas de descanso
e fas roupiña prós meniños teus;
comes codelos pra aforrar os cartos
do longo mes.

Non eres ti soia! Se somentes ti
o fel beberas da inxusticia moura,
que abura un pobo, que atenaza a raza
que nos esfolá...

Donas e mozas a milleiros fuxen
a terra estrana, percurando o pan;
que as leis non valen pra sandar as chagas
do probe lar.

Fica ermo o pobo. Soio quedan vellos,
homes eivados, silvas, corgas, nenos...
Galicia é fonte que somentes deita
prantos tristesiros.

III

Non canto á dona que no pazo folga.
Non loubro, NON, á enseñoreada lurpia
nen á burguesa que esqueceu a lingoa
i a caste súa.

O meu poema, mesturado en sangue,
alauda á probe i á emigrante cansa
do vieiro longo, do camiño choído,
desfeita en bágoas.

Eu canto á dona que en lonxanos eidos
soña os seus nenos!

Eu canto á moza que en cidade allea
soña coa aldea!

Eu canto á aboa que acanea a filla
da sua filla!

BOTO DE FALLA O TERRÓN

Trinta longuísimos anos esmáganme a ialma
sempre arrodeado de asfalto e ladrillos,
cheo de reloxes, minutos e presas,
homes que van desbocados, sen tino,
roxos semáforos, longas agardas,
"metros" que fedem a sudas de eternos xentíos,
berros, protestas no "bús", rempuxós,
masa de corpos que cheira egoísmos,
coches, tranvías, camiós,
clasons e motos que brúan e fenden ouvidos;
craras, patentes diferencias sociaes,
brancos chalets, residencias de ricos,
tristes barracas no probe arrabal,
nenos sen pan, sen escolas i espidos...

Boto de falla o terrón,
choro magoado, no cárcel da vila o meu Sino,
i ergo as palpebras ó ceo pescudando un indulto
pra ista cadea perpetua que vivo.

ANO INTERNACIONAL DO NENO

ONDE ATOPAR A POESIA?

Adicado ó meu fillo Sant-Iago

I

Onde atopar a poesía?
No fror? Nos sentimentos? Na paisaxe?
No amor quizáis? No corazón tal vez?
No lumbrigar do día? No solpor?
A inspirada palabra do poeta
fai milagres. Il pode, sen esforzo, doadamente,
escolmar a bondade,
ollar a fermosura
sentir no máis profundo
o latexar da ialma.
O poeta é capaz de enfeitizar
no seu laboratorio espiritual
a podremia da flor,
a ruindá dun corazón...
O poeta, no crisol das suas químicas,
sempre adiviña a poesía.
Pero, dónde sealcontra
a cheas, rebordante e pura?

II

Nos brazos dunha mai,
o meniño riseiro
é poesía.
Nos parques e xardís,
cheus de barullo e galear de nenos,
esiste a poesía.
No fogar e na escola,
nos camiños e rúas,
donde sealcontra un neno,
sentiredes o celme da poesía.
Cando iles bican
e mesmo cando choran,
seus sentimentos son tan verdadeiros
que deitan poesía.
Sen picariños,
do amor as fontes cegarían
e a poesía morrería.

IN MEMORIAM

NA MORTE DO MECENAS

Novamentes agroma a primaveira
leda, vizosa, prometendo o froito
da árbore e da roseira; pero o loito
entolda a nosa ialma: A ladroeira
aceirada gadaña fixo feira
seiturando o petrucio enxebre. Moito
perdéu a terra! Acedo pranto escoito
da Galicia magoada na outra veira...

O gran mecenas do saber galego,
o loitador dun fértil novo abrente
acouga en Chacarita coa inquedanza
do rexurdir da Patria e, no sartego,
xunto ó irmau Castelao, Manuel Puente
ergue o Pendón mesiánico da Esperanza.

A CHE GUEVARA MORTO

Tiña un xornal nas maus, bágoas nos ollos,
carraxe nas entranas e bulleiro.
-Finóuse o Che Guevara, "O Guerrilleiro"-
lín no papel. Tremábanme os xionllos,
magoado e apreixado por ferrollos,
esmagado co crimen sanguineiro.

Anoxado preguéi: "Érguete, obreiro!
Espavila, aldeán; Facéivos mollos!
Eis que chegou o tempo da vinganza!
Pola Paz e a Xusticia, berrái forte
nas fábricas, nas cátedras, nos agros;
que tornarásese pomba de esperanza
o abrente que soñou. E a súa morte
postergará os apócrifos milagros!"

NO 25 ANIVERSARIO DE CASTELAO

Fai cinco lustros o solar galego
nas entrañas sentíu fondo arrepío:
o guieiro eisiliado, santo e pío
xacia na friaxe dun sartego.

En pro do mariñeiro, do labrego
e da patria sangante fío a fío,
loitou contra a inxusticia de cotío,
gastou forzas, sumíuse, morréu cego.

Pero "Sempre en Galicia", o gran mensaxe

do líder galeguista, marca o Norte,
arde nos peitos, desafía á morte.

E seu espírito na terra fai romaxe
-non acadou o corpo a mesma sorte-
pra acoller con amor o noso homenaxe.

ORACION A VEIRA DO ORBIGO

Por qué, Señor, magoache os nosos peitos
con tamaña disgracia?
Hastra cando, Señor, o noso pobo
ten que sufrir tristuras e destragos?
Por qué, meu Deus, a emigración,
as chúvias que asulagan labrantíos,
a polución que mata?
Tan ruín, Señor, é o noso pobo
pra ser merecedor do sacrificio
de inocentes criaturas?
Por qué, meu Deus, por qué te ensañas
co laceirado Xob
que garda a tua Lei?
Repara cánto laio
e acórrenos, Señor!
Dálles eterna paz ós mortos
que enloitaron a nosa Terra
e enxerga e glorifica, xa,
teu pobo lóngxamente aburado,
Señor!